

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра землезнавства та геоморфології

ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з навчальної роботи

Володимир ПАСЬКО

«12» 12 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА

для студентів

галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальність	С6 Географія та регіональні студії
освітній рівень	магістр
освітня програма	Економічна та соціальна географія
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі:

РИХЛІЦЬКА Оксана, кандидат філософських наук, доцент кафедри етики, естетики та культурології

ЛАВРУК Тетяна, кандидат географічних наук, доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.

КИЇВ – 2025

Розробники: Рихліцька Оксана Дмитрівна, кандидат філософських наук,
доцент кафедри етики, естетики та культурології
Лаврук Тетяна Миколаївна, кандидат географічних наук, доцент
кафедри землезнавства та геоморфології, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

«20» 12 2025 року

Завідувач кафедри економічної та соціальної
географії

д.т. професор Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 10 від 11 грудня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Н. Н. доцент Наталія КОРОГОДА

« 11 » 12 2025 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення цілісного уявлення щодо розуміння проблем професійної та корпоративної етики в сфері вирішення соціальних та етичних проблем при розробці, втіленні та набутті етичних принципів та норм у професійній діяльності, розвиток навичок дотримання академічної доброчесності та цифрової гігієни, а також оволодіння методами аналізу професійних кодексів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають знати основні етапи розвитку етичної думки, методи філософських досліджень, методи психології та основні етико-філософські поняття і категорії.

2. Володіти базовими навичками наукового дослідження, критичного ставлення стосовно специфічних політичних, економічних, культурно-професійних подій, використання іншомовних фахових інформаційних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни Дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до обов'язкових дисциплін. Вона послідовно розглядає особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики та їх нагальність в сучасних професійних практиках. Визначається предмет, завдання, теоретичні та методологічні основи, концепції професійної та корпоративної етики. З'ясовуються особливості напрацювання розвитку практичних вмінь і навичок прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності. На прикладі виробничих ситуацій в установах і організаціях географічного спрямування розглядаються сценарії виникнення і попередження проблемних ситуацій у різних групах працівників, передбачення психологічних проблем в умовах польових та камеральних географічних досліджень, та у сфері географічної освіти. Особлива увагу приділено етиці наукових публікацій, академічній доброчесності та викликам цифрової епохи (використання штучного інтелекту, робота з великими даними). Розглядаються етичні аспекти просторового планування, урбаністики, корпоративної соціальної відповідальності, зокрема запобігання псевдоекологічному маркетингу (greenwashing).

4. Завдання вивчення дисципліни полягають у вивченні теоретичних основ та практичний аспектів професійної та корпоративної етики в цілому та в колективах географічного спрямування. Завдання дисципліни «Професійна та корпоративна етика» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Економічна та соціальна географія», зокрема:

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК09);
- сформулювати навички розпізнавання та вирішення етичних дилем, пов'язаних із використанням новітніх технологій (ШІ, ГІС-технології) у географічних та соціальних дослідженнях (ЗК11);
- засвоїти стандарти академічної доброчесності та етики публікаційного процесу (ЗК11);
- оволодіти принципами етичної взаємодії з громадами під час польових досліджень та в процесі реалізації проєктів просторового розвитку (ЗК11).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Форми викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.	Знати:			
1.1	предмет, методи і теоретичні основи прикладної етики	лекція, самостійна робота	виступи, доповнення та дискусії на семінарах, тематичні контрольні роботи, залік	5%
1.2	основні норми професійної, корпоративної та цифрової етики принципи академічної доброчесності та сучасні практики їх застосування в професійній діяльності у сфері географічних досліджень, географічної освіти	лекція, семінар, самостійна робота		15%
1.3	сучасні методи, методики та технології розв'язання основних етичних проблем в колективах дослідницьких та освітніх закладів	лекція, семінар, самостійна робота		15%
1.4	особливості професійних кодексів у діловій практиці у сфері географічних досліджень, географічної освіти та територіального управління	лекція, семінар, самостійна робота		10%
2	Вміти:			
2.1	пояснювати специфіку основних видів професійної та корпоративної етики і шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами основних принципів географічних досліджень, географічної освіти та територіального управління	семінар, самостійна робота	виступи, доповнення та дискусії на семінарах, есе, тематичні контрольні роботи, залік	15%
2.2	обґрунтовано ідентифікувати факти порушення норм професійної етики (зокрема плагіат, неетичне використання штучного інтелекту, псевдоекологічний маркетинг) у практичній діяльності у сфері географії, міського та регіонального розвитку	семінар, самостійна робота	виступи, доповнення та дискусії на семінарах, індивідуальна творча робота, тематичні контрольні роботи, залік	15%
2.3	оцінювати результати впровадження корпоративної соціальної відповідальності та прийняття етичних рішень у професійних ситуаціях	лекція, семінар, самостійна робота	виступи, доповнення та дискусії на семінарах,	10%

			тематичні контрольні роботи, залік	
3.	Комунікація:			
3.1	використовувати знання основних моральних принципів задля здійснення обґрунтованого прийняття ефективних рішень, розпізнавати етичний зміст в процесі професійної комунікації	лекція, семінар, самостійна робота	виступи, доповнення та дискусії на семінарах, тематичні контрольні роботи, залік	5%
3.2	наводити аргументи щодо застосування норм, принципів та методів професійної та корпоративної етики у професійному та академічному середовищі	лекція, семінар, самостійна робота	виступи, доповнення та дискусії на семінарах, тематичні контрольні роботи, залік	5%
4.	Автономність та відповідальність:			
4.1	автономно та відповідально визначати належність фактів (професійних вчинків) до сфери корпоративної та прикладної етики, виявляти, аналізувати та розв'язувати конфлікти в конкретних ситуаціях практичної діяльності	семінар, самостійна робота	індивідуальна творча робота, залік	5%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1
	Програмні результати навчання									
Здійснювати фахову взаємодію в науковому та професійному середовищі, комунікувати з неакадемічною аудиторією, готувати звітно-аналітичні документи (аналітичні та дослідницькі звіти, експертні висновки, рекомендації, поради тощо) у взаємодії з фахівцями інших професійних спільнот, готувати наукові та науково-популярні публікації, демонструвати вплив науки на суспільство (ПРН11)					+	+	+		+	+
Дотримуватися етичних норм і принципів академічної доброчесності у дослідницькій діяльності, враховувати принципи інклюзивності, прозорості, різноманітності та мультикультурності, залучення громадян до науково-дослідницької діяльності, інтегрувати гендерний вимір у дослідженнях (ПРН12)	+	+	+	+				+	+	

7. Схема формування оцінки:

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами виступів на семінарських заняттях, виконання індивідуальних творчих робіт, написання есе, тематичних контрольних робіт, заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 (знання)** – до 5%; **1.2, 1.3 (знання)** – до 15% кожний; **1.4 (знання)** – до 10%;
- результати навчання – **2.1, 2.2 (вміння)** – до 15% кожний; **2.3 (вміння)** – до 10%;
- результати навчання – **3.1-3.2 (комунікація)** – до 5% кожний;
- результати навчання – **4.1 (автономія та відповідальність)** – до 5%.

7.1. Форми оцінювання студентів.

У курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна **заліком**.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виступів на семінарських заняттях, виконання індивідуальних творчих робіт (ситуаційний аналіз, дослідження принципів роботи керівника), написанні есе та тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: Робота на семінарських заняттях оцінюється по завершенню, відповідно до графіку проведення семінарських занять. Тематичні контрольні роботи проводяться у формі тестів.

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску до заліку – **36 балів**. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є виконання додаткових завдань за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі заліку проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час заліку – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (*60% максимальної кількості балів, відведених на залік*).

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом № 170- 32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва лекції	Кількість годин		
	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
<i>Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання</i>			
Тема 1. Етика як прикладна філософія	1	2	5
Тема 2. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання	1	2	10
Тема 3. Корпоративна культура та корпоративна етика	2		10
Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність та методології прийняття етичних рішень в професійних ситуаціях	2	2	10
<i>Частина 2. Етика проведення наукових та прикладних досліджень географічного спрямування</i>			
Тема 5. Академічна доброчесність та етика наукових публікацій.	2	2	10
Тема 6. Етика використання Штучного Інтелекту та великих даних (Big Data). Розв'язання етичних дилем при використанні ШІ для аналізу даних та написання звітів.	2	2	10
Тема 7. Особливості застосування норм професійної та корпоративної етики у сфері просторового планування та урбаністики. Соціальна відповідальність рішень.	2	2	10
Разом	12	12	65

Загальний обсяг – **90 год.**, в тому числі:
 лекції – **12 год.**
 семінарські заняття – **12 год.**
 консультації впродовж семестру – **1 год.**
 самостійна робота – **65**.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Нормативні джерела:

1. Етичний кодекс університетської спільноти. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2021. 11 с. URL: <https://knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>
2. Основні практики COPE (Committee on Publication Ethics): посібник з етики наукових публікацій. Електронне видання. URL: <https://publicationethics.org/core-practices>
3. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2025. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>

Основна:

1. Ломачинська І.М., Рихліцька О.Д., Барна Н.В. Основи корпоративної культури. Київ, 2011.
2. Прикладна етика: навч. посіб. / За ред. В.І. Панченко. Київ: «Центр учбової літератури», 2012.
3. Професійна та корпоративна етика: навч. посіб. / За ред. В.І. Панченко. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2019.

Додаткова:

1. Бортник С.Ю., Лаврук Т.М. Просторове планування і сталий розвиток. Навчальний посібник. Електронне видання К., 2024. 54 с.
2. Гасюк Л.М. До проблеми визначення сутності «професійна етика». Теоретичні питання освіти і виховання. 2001. Вип. 14. С. 100-102.
3. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. Київ, 2003.
4. Етика. Естетика: навч. посіб. / За ред. В.І. Панченко. Київ: «Центр учбової літератури», 2014.
5. Зелений маркетинг: як не ввести в оману споживача (посібник щодо запобігання грінвошингу) / ВГО «Жива планета». Київ, 2023. URL: https://livingplanet.org.ua/images/2023/zeleniy_marketing_yak_ne_vvesti_-3291.pdf
6. Котлер Ф., Лі Н., Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. Київ: Стандарт, 2005.
7. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2003.
8. Рихліцька О.Д. До проблеми етичної складової у професійній діяльності. Професійна та корпоративна етика на сучасному етапі розвитку соціогуманітарного знання. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018.
9. Рихліцька О.Д. Морально-етичні проблеми інформаційного простору. Людина віртуальна: нові горизонти. Монреаль, СРМ "ASF", 2018. С. 23-26.
10. Levcheniuk E.V., Vlasenko F.P., Tovmash D.A., Rykhlytska O.D. Ecologism as a Modern Strategy of Human Survival (Regional and Global Dimensions). Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2022. Vol. 29(4). P. 745-754.